

EN VAKKER OG LÆRERIK DAG PÅ UTSTEIN KLOSTER

Tekst: Katolsk forum. Foto: Liv Anette Waaras.

For sjuende år på rad inviterte Katolsk forum i Stavanger, Utstein Pilegrimsgard, VID Stavanger og MUST/Utstein kloster til middelalderseminar på Norges best bevarte middelalderkloster, Utstein kloster. På det årlige klosterseminaret får deltakerne innsikt, erfaring – og ikke minst en opplevelse av det unike stedet som Utstein kloster er. Årets arrangement hadde tittelen KIRKEKUNSTENS GÅTER OG SYMBOLIKK og forgikk fredag 3. september.

Utstein kloster - Norges eneste fullrestaurerte middelalderkloster. I middelalderen ble klosteret drevet av augustinerkanniker og viet til St.Laurentius. Utstein kloster ble opprettet en gang i tidsrommet 1263–1280, antagelig av Magnus Lagabøte. Anlegget eies i dag av Stiftelsen Utstein kloster og driftes som en avdeling under Museum Stavanger (MUST).

Klosteret ligger i et åpent landskap, og med vid sikt, mens selve anlegget er bygget som som et lukket kompleks rundt en kvadratisk klostergård. Klosteret er hovedsaklig bygd av kleberstein.

Tidebønn i koret i klosterkirken. Da augustinerne levde på Utstein kloster i middelalderen ble hele deres dagsrytme strukturert av tidebønnene. Også på seminaret fikk deltakerne bli med på tidebønn. Dominkanersøster Anne Bente Hadland fra Katarinahjemmet i Oslo og pensjonert prest Arild Vøllestad fra Den norske kirke ledet vekselesningene.

Pensjonert kantor og organist Ole Hodnefjell fra Den norske kirke spilte under tidebønn og allsang.

Innsyn i koret. Bakerst: Formidler Trond Bø i middelalderdrakt.

Professor Henning Laugerud hadde foredrag om religiøse bilders rolle i middelaldermennesker liv.

I foredraget til professor Henning Laugerud ble tilhørerne presentert for en av middelalderens bestselgere; *Dialogus miraculorum* (ca. 1219-1223) av den tyske cisterciensermunken Caesarius of Heisterbach.

Fullbooket seminar. Foredrag i kirkekipet.

Det årlige middelalderseminaret på Utstein kloster er et godt møtested

Kunsthistoriker Ragnhild Martine Bø hadde foredrag om synlige og skjulte motiver i kirkekunsten i middelalderen.

Kirken er rektangulær. Den er delt i to av et tårn, som er plassert på midten, noe som gjør den enestående i norsk sammenheng. Skip og kor har dermed omtrent samme lengde og bredde.

Kvadratisk døpefont i kleberstein. Øvre del er fra midten av 1100-tallet, mens sokkelen ble reprodusert ca 1960 i forbindelse med et stort restaureringsarbeid ved klosteranlegget på Utstein. Et mønster bestående av to sidestilte palmetter inni hver sin sirkel, sees på hver side av den kvadratiske døpefontens øvre del. Enkelte steder sees også tegn på at det originalt har gått en mønster/dekorlinje langs nedre kanten. Foreleser Ragnhild M. Bø fortalte at palmettene kunne forstås som livstreet og som et bilde på paradiset.

På 1620-tallet ble det gotiske koret i klosterkirken utstyrt med luthersk inventar: Prekestol, kirkebenker og altertavle. Foreleser Ragnhild M. Bø avrundet sitt foredrag ved å fortelle om altertavlen i klosterkirken. Erik Urne (1601-1630) fikk innredet klosterets kirke til sognekirke. Her bidro flere av de store kunstnerne man regner inn under stavangerrenessansen blant andre Lauritz Snekker som stod for altertavlens utforming, og Gottfried Hendtzschel som malte denne.

Formidler Trond Bø forteller om klosterets historie. Bak: Professor emeritus i kirkehistorie Torstein Jørgensen fra VID Stavanger.

Den vakre og frodige klosterhagen.